

5-7-годишното дете за емпирично и осъзнато конструиране на български граматични структури", включващ показатели, представящ задачи, обединени в четири серии: първа серия – насочена към анализ на езиковите елементи – звук, сричка, дума и изречение; втора серия, изискваща създаване на части на речта (съществителни, прилагателни, глаголи, числителни) и техните граматични категории; трета серия – синтаксис – конструиране на просто и различните типове сложни изречения, като стремежът е и правилна употреба на подходящите съюзи и съюзни думи, служещи за връзка между типовете прости изречения в състава на сложното (вж. Колева 2000, 250-255).

И. Колева пише, че стимулирането на комуникативната способност на детето може да се осъществи чрез апробирана педагогическа технология, която е аспект на процеса на социализация на детето от ромски произход. Тя предлага интересен "модел на програмна стратегия", което по същество означава представяне на социалните фактори, имащи отношение към обучението на децата роми (родители, училище, образователни институции), целите на образованието, отговорностите на всички звена, включени във веригата на социалните фактори, резултатите от разработката на програми – смяна на моделите на поведение, адекватни педагогически технологии, учебници и учебни пособия, образователни предписания по межкултурно образование, дидактически материали по интеграционно образование и т.н. Всички тези компоненти, включени в програмния модел, тя определя като "параметри", "кодирани в модела", и оформящи "парадигмата на говорната комуникативна способност на детето от ромски произход" (Колева 2000, 240).

В резултат на осъществения преглед на излязлата от печат литература по обсъждания въпрос се стига до следното **обобщение**: съществуват много предложения за въвеждане на нова методика, за използване на нови подходи в работата с ромските деца, за разработване на критерии за установяване способността на детето за социална ориентация, т.е. "прокарване на нови пътища" за решаване на проблема за обучението по български език на децата роми. Към всичко това е необходимо да се прибави и по-добрата координация на дейностите на всички социални фактори, имащи отношение към обучението на ромските деца в предучилищна възраст. Основната роля в това отношение има и Министерството на образованието и науката, и университетите, които подготвят педагогически кадри, както и всички държавни институции, които трябва да бъдат загрижени за малцинствените групи, чиито членове са граждани на тази страна. Правдиво звучи мисълта, че "социализацията на ромските деца може да бъде успешна само ако започне от детската градина,